

eindelijk had ontvangen, zelf onmiddellijk te gebruiken. Er was één dropping gekomen voor de Knokploegen – er kwamen er nog vóór Dolle Dinsdag twee voor de Raad van Verzet: één in de nacht van 31 augustus op 1 september in Zuid-Limburg, één in de nacht van 2 op 3 september op de Veluwe.

Begin van de spoorwegsabotage

Zo was dus, gelijk vermeld, van Bijnen eind augustus door de Top van de LKP benoemd tot Landelijk Sabotage-Commandant – hij had zich duchtig voorbereid op de nieuwe functie en oefende deze met zoveel succes uit dat wij eerst bij de *mens* van Bijnen willen stilstaan.

Johannes Adrianus van Bijnen was in mei 1910 in Oosterhout (Noord-Brabant) in een katholiek gezin geboren (en dus vier-en-dertig toen hij Landelijk Sabotage-Commandant werd) en opgegroeid in uiterst bescheiden omstandigheden. Een hbs-opleiding kon er nog van af maar geld om de begaafde jongeman een universitaire studie te laten volgen, was er niet en bij de zich van '29 af in Nederland snel uitbreidende werkloosheid wist hij eerst nergens aan de slag te komen. In zijn vrije tijd breidde hij zijn kennis van het Engels uit, af en toe verdiende hij een gering bedrag door lessen in het Nederlands te geven en de boekhouding van kleine neringdoenden bij te houden. In '35 (hij was inmiddels getrouwd) droeg een van de wethouders van Bergen op Zoom er zorg voor dat hij een bescheiden functie kreeg bij de gemeentelijke dienst voor Maatschappelijk Hulpbetoon. 'Daar heeft hij zich', vertelde die wethouder later, 'in twee jaar tijd weten te ontwikkelen tot een persoon van bijzondere kracht . . . , hij wist het klaar te spelen om in de top van de dienst te komen . . . hij had het vermogen om contrasterende personen bij elkaar te brengen. Hij was een geboren leider.'¹ Niet anders oordeelde zijn jeugdvriend die zijn kameraad werd in de militaire dienst en later in het illegale werk, J. J. F. Borghouts: 'Hij was een man met een enorme energie en werkkraft, zoals men zelden ziet.'² Misschien schonken vóór de oorlog zijn promoties in Bergen op Zoom, zijn benoeming tot reserve-officier (in de Meidagen diende hij als eerste luitenant der infanterie) en het feit dat hij het damkampioenschap van Noord-Brabant verwierf (hij was ook een goed schaker) hem wel enige bevrediging maar

¹ Ad Goede: Verslag van gesprek met A. Meerbach (z.d.), p. 1 (Collectie LO/LKP, ED-2). ² Getuige J. J. F. Borghouts, *Eng.*, dl. VII c, p. 371.